

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:742

av Staffan Danielsson (C)

Ett nära nordiskt militärt samarbete

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt förverkliga ett mycket nära nordiskt militärt samarbete som endast fullt ut kan förverkligas under ett gemensamt Natoparaply och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rysslands utveckling och agerande inger allt större oro. Att i strid med folkrätten invadera delar av Ukraina, vilken man i praktiken gjort, är oerhört allvarligt. Man hotar fred och stabilitet i Europa, de baltiska länderna är mycket utsatta och även trycket mot Sverige ökar.

De omvärldsförändringar som talar för ett Natomedlemskap är bland annat att de flesta länder i Väst- och Östeuropa numera är med i både EU och Nato, dagens avancerade vapensystem är enormt kostsamma och kräver samarbete i en större helhet för att komma till sin rätt, det nära militära nordiska samarbete som ”alla” i Sverige vill se och talar om kan fullt ut endast förverkligas under ett gemensamt Natoparaply och Sveriges försvarsbudget kan användas betydligt effektivare om inte alla dyra vapensystem måste införskaffas i ett fåtal enheter per system utan i stället kan ingå i en större helhet.

De baltiska ländernas trygghet mot Ryssland finns i deras Natomedlemskap. Deras entydiga vilja är att Sverige och Finland går med i Nato så att ett effektivt nordiskt militärt försvarssamarbete kan utformas.

Men är då Sverige säkrare utanför Nato? Kan ett litet alliansfritt land med en del dyra vapensystem med få enheter per system hävda sin säkerhet på egen hand i dagens Europa? Min bedömning är att detta inte längre är realistiskt. Tvärtom så riskerar en

fortsatt alliansfrihet för Sverige (och Finland) att norra Europa blir säkerhetspolitiskt instabilare.

Det är enkelt att konstatera att dagens Europa har förändrats radikalt de senaste decennierna. Sovjetunionen har upplösts och det kalla kriget är slut. Järnridån är nedmonterad. De baltiska och centraleuropeiska staterna har anslutit sig till både EU och Nato. Sverige är också sedan 1995 medlem i EU, och därmed en aktör i EU:s växande samarbete inom den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken.

Genom EU-samarbetet har Sverige nu åtagit sig ett ansvar att skydda andra EU-länder om de skulle attackeras eller drabbas och åtnjuter självfallet samma skydd om detta skulle drabba oss. Förutom solidaritet med EU har Sverige också uttalat solidaritet med Norge och Island om de skulle drabbas av en katastrof eller ett angrepp.

Nato är de västliga demokratiernas samarbetsorganisation och har utvecklats till att vara den starkaste strukturen i världen när det gäller att tvinga fram eller skydda fred, och utvecklas också alltmer i riktning mot att hantera även civila kriser och katastrofer.

Sveriges trygghet är alltmer beroende av vårt säkerhetssamarbete med andra länder i FN och EU och med Nato, och genom att vi deltar frekvent i fredsfrämjande insatser där sådana behövs, ofta under Natos ledning som i forna Jugoslavien och i Afghanistan.

Sverige samarbetar nära med Nato i dess Partnerskap för fred (PFF), och är det kanske allra mest aktiva landet där. Skillnaden mellan att vara det mest aktiva samarbetslandet med Nato i PFF eller att bli Natomedlem är inte längre stor.

Det svenska försvaret har lagts om från ett invasions- till ett insatsförsvaret. Försvarsanslaget har minskat till cirka 1,2 procent av BNP (drygt 40 miljarder kronor) vilket gör att det är svårt att upprätthålla hela bredden av förmågor. Den tekniska utvecklingen vad gäller försvarsmateriel och ledningssystem gör Sverige alltmer beroende av nära internationellt samarbete. Försvarsmateriel blir också allt kostsammare och mer tekniskt avancerade.

Det svenska försvarsanslaget skulle uppenbart kunna användas klart effektivare om vi skulle samarbeta betydligt närmare med till exempel de nordiska länderna om försvarsmateriel, utbildning, övningar i riktning mot även operativt samarbete. Både Sveriges och Norges ÖB har starkt framhållit detta. Vår militära alliansfrihet sätter här upp gränser, som innebär kostnader.

Ambassadör Tomas Bertelmans utredning om Sveriges militära samarbeten slog mycket entydigt fast att Sveriges säkerhet måste bygga på ett mycket nära militärt samarbete med andra länder. Försvarsmaktens perspektivplan 2013 är också entydig med att utan mycket nära militära samarbeten med andra länder kan inte Sveriges säkerhet tryggas.

Tyvärr är regeringen fastlåst i denna fråga och har t o m inlagt veto mot att ens utreda nuvarande alliansfrihet relativt att gå med i Nato. Samtidigt tilltar osäkerheten i vårt närområde genom Rysslands upprustning och militära agerande. Att passivt hänvisa till gångna tiders doktriner och inget göra är inte att ta ansvar för Sveriges säkerhet.

Därför bör riksdagen ge regeringen tillkänna att tillsammans med riksdagens partier inleda en process för att genomföra en folkomröstning om ett svensk Natomedlemskap. I den mån som ytterligare analyser bedöms behöva göras bör dessa genomföras utan dröjsmål.

Staffan Danielsson (C)